

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

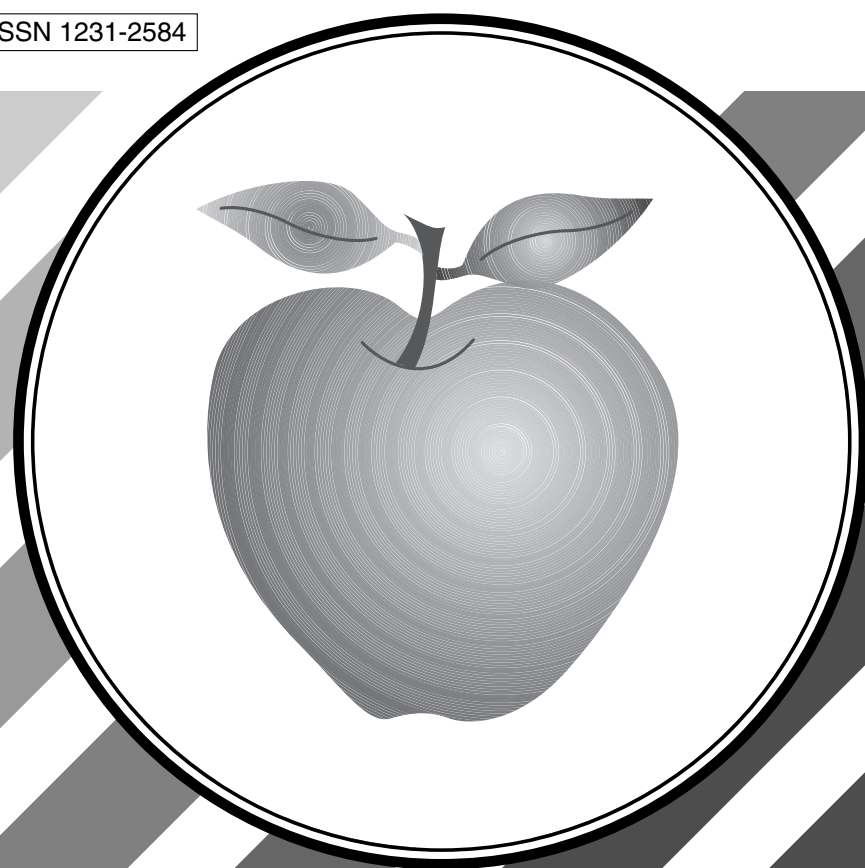
MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
27

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

ISSN 1231-2584

**ANALIZY
RYNKOWE**

LISTOPAD 2005

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Owoce
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1. Produkcja – *J. Świetlik*
 - 2.2. Przetwórstwo – *B. Nosecka, I. Szczepaniak*
 - 2.3. Handel zagraniczny – *B. Nosecka*
 - 2.4. Popyt – *I. Strojewska*
- III. Warzywa
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1. Produkcja – *T. Smoleński, G. Stępka*
 - 2.2. Przetwórstwo – *B. Nosecka*
 - 2.3. Handel zagraniczny – *A. Bugała*
 - 2.4. Popyt – *I. Strojewska*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr Bożena Nosecka, tel.: (0·prefiks·22) 50-54-553

AUTORZY:

dr Bożena Nosecka   • Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-553 <p>mgr Anna Bugała</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-440 <p>mgr inż. Janusz Mierwiński</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-478 <p>mgr inż. Tomasz Smoleński</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-433 | <p>mgr inż. Grażyna Stępka</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-433 <p>mgr inż. Irena Strojewska</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-528 <p>mgr Iwona Szczepaniak</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-770 <p>mgr inż. Jan Świetlik</p> <ul style="list-style-type: none">• Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0·prefiks·22) 50-54-470 |
|--|---|

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 15.11.2005 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2006 r.

REASUMPCJA

W sezonie 2005/06 produkcja owoców i warzyw w rozszerzonej UE, a także w wielu światowych centrach produkcji będzie mniejsza niż w roku poprzednim, a rynki większości produktów ogrodniczych charakteryzowały się będą przewagą popytu nad podażą. Spowoduje to wzrost cen w obrotach światowych i na rynku rozszerzonej Unii Europejskiej. W Polsce, podobnie jak w innych krajach europejskich, zbiory owoców i warzyw były 2005 r. znacznie niższe niż w roku poprzednim. Produkcja owoców obniżyła się średnio aż o 18% (do 2,9 mln ton), a produkcja warzyw spadła o 6% do 5,2 mln ton. Najbardziej zmniejszyły się zbiory wiśni (o 32%), śliwek (o 25%), gruszek (o 21%), jabłek (o 19%) i cebuli (o 19%). Wyższe niż w 2004 r. były jedynie zbiory malin i ogórków gruntowych. Zwiększyła się także produkcja warzyw uprawianych pod osłonami.

Konsekwencją spadku zbiorów w kraju będzie zmniejszenie w 2005/06 r. produkcji większości przetworów owocowych, w tym przede wszystkim owoców mrożonych, zagęszczonych soków z owoców kolorowych i zagęszczonego soku jabłkowego. Zmniejszy się także produkcja dżemów (choć spadek produkcji tych przetworów wynikał będzie przede wszystkim z zahamowania dynamicznej do 2004/05 r. tendencji wzrostowej w ich eksporcie). Stabilna na poziomie 1,1 mln ton pozostanie produkcja soków pitnych i napojów. Łączna produkcja pozostałych przetworów owocowych obniży się z 890 do 810 tys. ton. Mimo niższych zbiorów wzrośnie natomiast produkcja większości przetworów warzywnych. Decydujące będzie tu duże zapotrzebowanie na nie na zagranicznych rynkach zbytu (zwłaszcza na mrożone warzywa, susze i marynaty) oraz uzupełnianie niedoborów surowca, tańszymi po integracji z UE, importowanymi warzywnymi półprzetworami. Łączna produkcja przetworów warzywnych wyniesie w 2005/06 r. ok. 845 tys. ton, wobec 825 tys. ton w sezonie poprzednim. Udział przetwórstwa w zagospodarowaniu zbiorów warzyw przekroczy w bieżącym sezonie 30%, wobec 28–29% w sezonie poprzednim i 20% na początku obecnej dekady.

Spadek zbiorów, ale też duże zapotrzebowanie krajowych zakładów przetwórczych, zdecydowało o obniżeniu rozmiarów eksportu owoców miękkich i śliwek. W sezonie 2005/06 niższy będzie także eksport jabłek. Natomiast wolumen eksportu większości warzyw nie będzie odbiegał znacznie od poziomu z sezonu poprzedniego. Obniży się jedynie eksport kapusty i kalafiorów, a wyższa będzie zagraniczna sprzedaż pomidorów. Niższy będzie eksport wszystkich grup przetworów owocowych (głównie mrożonek) oraz kapusty kwaszonej i warzywnych konserw. Ceny eksportowe większości owoców i warzyw oraz ich przetworów będą wyższe niż w 2004/05 r., a szczególnie silnie – z 0,75 do 1 EUR/kg wzrosną ceny zagęszczonego soku jabłkowego. Średnie ceny mrożonych owoców zwiększą się z 0,75 do 0,90 EUR/kg, a mrożonych warzyw z 0,40 do 0,44 EUR/kg. Spośród owoców i ich przetworów wyższe niż w 2004/05 r. będą jedynie wpływy z eksportu zagęszczonego soku jabłkowego. Natomiast spośród produktów warzywnictwa, obniży się tylko wartość eksportu kapusty kwaszonej. W sezonie bieżącym łączne wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów wyniosą ok. 1155 mln EUR, wobec 1132 mln EUR w sezonie poprzednim (ostateczna wartość eksportu zależała będzie od okresu obowiązywania, wprowadzonego 14 listopada, zakazu eksportu z Polski do Rosji świeżych i suszonych owoców i warzyw).

W 2005/06 r. wzrośnie wolumen importu warzyw świeżych (głównie cebuli i pomidorów), a także większości przetworów owocowych i warzywnych (przede wszystkim mrożonek, koncentratu pomidorowego, owoców południowych w puszkach, ale też zagęszczonego soku jabłkowego, (który jest wykorzystywany do mieszania z sokiem krajowym, a następnie reeksportowany). Obniżyć się natomiast mogą, z powodu wzrostu cen importowych, rozmiary przywozu owoców południowych oraz zagęszczonych soków z tych owoców. Ceny innych produktów nie będą znacznie odbiegały od notowanych w 2004/05 r. Łączna wartość importu owoców, warzyw i ich przetwo-

rów będzie wyższa niż w sezonie poprzednim o ponad 20 mln EUR i wyniesie 1010 mln EUR. Dodatkowo cała ta grupa towarowa może być zbliżone do notowanego w 2004/05 i wyniesie 140–145 mln EUR. W 2005/06 r. dostawy z Polski, podobnie jak w sezonie poprzednim, nie będą przekraczały 2% globalnego unijnego importu świeżych produktów ogrodniczych i 5% importu owocowych i warzywnych przetworów.

Mniejsza podaż, w połączeniu z dużym zapotrzebowaniem na polskie świeże i przetworzone produkty ogrodnicze na zagranicznych rynkach zbytu (co znalazło odzwierciedlenie we wzroście cen eksportowych) wpłynęła na zwiększenie cen skupu większości owoców i warzyw. Najbardziej wzrosły ceny jabłek, wiśni, śliwek oraz kapusty i cebuli. Po tegorocznych zbiorach potaniały w skupie jedynie truskawki, porzeczki czerwone, agrest i ogórki. Opłacała była produkcja wszystkich warzyw (poza ogórkami), a także owoców z drzew. Nieopłacała była natomiast produkcja wszystkich owoców jagodowych – przede wszystkim truskawek.

Mimo wyższych cen skupu nie zmieniają się znacznie marże realizowane przez zakłady przetwórcze, a kondycja ekonomiczna przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego nie powinna być gorsza od dobrej w sezonie poprzednim. Istotny wpływ na systematycznie poprawiającą się (od 2002 r.) sytuację finansową branży ma umacnianie się pozycji najsilniejszych jednostek, przy równoczesnym ograniczaniu działalności przez podmioty najsłabsze.

W 2005/06 r. zwiększą się ceny detaliczne niemal wszystkich owoców i warzyw oraz ich przetworów – zarówno pochodzących z produkcji krajowej, jak i z importu, a wzrost średnich cen tych produktów może być większy niż wielu pozostałych grup żywnościowych. Konsekwencją podrożenia produktów ogrodniczych będzie spadek ich konsumpcji. Spożycie owoców i ich przetworów obniży się w gospodarstwach domowych o ok. 5% i wyniesie

ok. 44 kg na osobę, a konsumpcja produktów warzywnictwa zmniejszyła się z 64 do 62 kg.

Integracja z UE nie miała większego wpływu na krajowy rynek produktów ogrodnictwa. Nie zwiększył się, mimo zniesienia wysokich ceł, import produktów bezpośrednio konkurencyjnych dla produkcji krajowej. Nie zmieniły się też warunki sprzedaży większości produktów do UE, bowiem cła w eksporcie zniesione zostały jesz-

cze przed integracją. W bardzo małym stopniu wykorzystane zostały środki oferowane krajowym uczestnikom rynku ogrodnictwa z unijnych funduszy. Łączne wsparcie dla sektora ogrodnictwa w Polsce, przewidziane w unijnych regulacjach dotyczących rynku produktów świeżych i przetworzonych, wyniosło od początku integracji do końca września 2005 r. ok. 30 mln zł (w 2005 r. środki z budżetu UE przeznaczone na realizację płatności z tego tytułu w całej rozsze-

rzonej Wspólnocie określone zostały na 1,8 mld EUR). Niewielkie wykorzystanie funduszy wsparcia wynika z niskiego stopnia organizacji pierwotnego rynku ogrodnictwa, tj. małej liczby grup i organizacji producentów, do których adresowane są niemal wszystkie tytuły pomocy określone we wspólnej organizacji rynku ogrodnictwa. W największym stopniu wykorzystane zostały środki unijnego wsparcia stosowane w przetwórstwie pomidorów.

SUMMARY

In the 2005/06 season the production of fruits and vegetables in the EU-25 and other major producing regions is forecast lower than in the previous season. The markets of majority horticultural products would then be featured with some shortages pushing up the prices in the UE-25 and on the world markets.

In 2005, similarly to other European countries, fruit and vegetable production in Poland was considerably lower than in the previous year. Fruit production declined in average by 18% to 2,9 million tons and vegetable production by 6% to 5,2 million tons. The deepest decline concerned production of cherries (by 32%), plums (by 25%), pears (by 21%) apples (by 19%) and onions (by 19%). An increase was reported only in the case of raspberries, ground cucumbers and vegetable produced under covers.

Reflecting the decline in crops the production of fruit and vegetable preparations in 2005/06 is expected lower, in particular the production of frozen fruits, concentrated soft fruit juices and concentrated apple juice. Also the production of jams is to decline, although here the decline would reflect a reduction in exports that rapidly grew by 2004/05. The production of potable juices and beverages is forecast to remain stable at 1,1 million tons. Total production of remaining fruit preparations is forecast at 890 thousand tons versus 810 thousand tons previously. Despite lower crops the production of majority of vegetable preparations is expected to increase, which would reflect growing demand (particularly for frozen and dried vegetables and marinates) on foreign markets and opportunities to rebuild stocks with imported semi-processed raw materials that after the enlargement are much cheaper than previously. Overall production of vegetable preparations in 2005/06 is forecast at 845 thousand tons versus 825 thousand tons in the previous season. The processing would account for 30% of total crops versus 28–29% in the previous season and 20% at the beginning of the present decade.

The decline in crops along with growing demand of the domestic processors led to a reduction in exports of soft fruits and plums in 2005/06. Also apple export is expected lower than in the previous season. On the other hand the exports of majority of vegetables will remain close to the level observed in 2004/05. A decline in export is expected only in the case of cabbage and cauliflower. A decline is forecast in the exports of the fruit preparations (mainly frozen fruits), sour kraut and canned vegetables. In most cases export prices will be higher than in 2004/05 (particularly the prices of concentrated apple juice – EUR 1,00 per kg versus EUR 0,75 per kg). Average export prices of frozen fruits and vegetables are likely to increase from respectively EUR 0,75 and 0,40 per kg to EUR 0,90 and 0,44 per kg. Concerning fruits and fruit preparations the increase in export revenue is expected only in the case of apple juice. In the case of vegetables and vegetable preparations only the revenue on exports of sour kraut is expected to decline. The revenue on exports of fruit and vegetables and their derivatives in the current season are estimated at about EUR 1155 million versus EUR 1132 million in the previous season (finally the revenue on exports will rely on the duration of ban on Polish exports of fresh horticultural products imposed on the 14th of November 2005.).

In 2005/06 the imports of fresh vegetables (mainly onion and tomatoes), majority of fruit and vegetable preparations (mainly frozen products, tomato concentrate, canned tropical fruits and concentrated apple juice) is expected to increase. On the other hand a decline is expected in the case of tropical fruits and their juices (due to higher import prices). No significant changes in the prices of other products are expected in 2005/06. Total expenditure on imports of fruits, vegetables and their preparations will increase by over EUR 20 million to EUR 1010 million, which would give the positive balance of trade at some EUR 140–145 million, i.e. close to the figure observed in the previous

season. The supplies from Poland in 2005/06, similarly to previous season will account for 2% of total EU imports of fresh horticultural products and 5% in the case of preparations.

Reduced supply along with growing foreign demand for Polish fresh and processed products (which is mirrored in growing export prices) triggered the increase in domestic procurement prices. The highest increase concerned apples, cherries, plums, cabbage and onions. Following the 2005 crop a decline in procurement prices was observed only in the case of strawberries, red currant, goose berry and cucumbers. The production of all vegetables (except of cucumbers) was profitable, while the producers of all berry fruits, mainly strawberries, were running with losses.

Higher procurement prices will not affect the processors' margins. Economic condition of the fruit and vegetable processors is not likely to deteriorate. The overall improvement of economic situation of the branch (since 2002) reflects strengthening position of leading companies with a reduction of activities of the weakest players.

In most cases retail prices of fruit and vegetable and their preparations in 2005/06 (both domestic and imported items) are likely to increase with average growth rate exceeding those of other food product groups. Therefore their consumption is forecast to decline by 5% to 44 kg per capita (fruits and preparations) and from 64 to 62 kg per capita (vegetables and preparations).

The integration with the EU did not have a major influence on the domestic market of horticultural products. Despite an abolishment of high duties imports of direct substitutes for domestic product remained unchanged. So did the conditions of Polish exports to the EU since in most cases the duties had been abolished prior the enlargement. Allocated support for domestic market participants was poorly utilised. Total support for Polish horticultural sector scheduled in the EU regu-

lations on the market of fresh and processed products effected over the period of 1.05.2004–30.09.2005 amounted to about PLN 30 million (in 2005 total EUR 1,8 billion schedu-

led in the EU-25). Negligible utilisation of the support results from weak organisation of the primary market of horticultural products, i.e. small number of producer groups

and producer organisations to which almost all support is addressed. The highest degree of utilisation of the EU support was reported in tomato processing..

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (22) • grudzień 2005,
2. Popyt na żywność (6) • grudzień 2005,
3. Rynek cukru (28) • grudzień 2005,
4. Rynek ryb (4) • grudzień 2005,
5. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (29) • marzec 2006,
6. Rynek pasz (19) • marzec 2006,
7. Rynek mleka (30) • kwiecień 2006,
8. Rynek drobiu i jaj (29) • maj 2006,
9. Rynek ziemniaka (29) • maj 2006,
10. Rynek mięsa (30) • maj 2006,
11. Rynek zbóż (30) • czerwiec 2006,
12. Rynek rzepaku (29) • czerwiec 2006,
13. Rynek owoców i warzyw (28) • czerwiec 2006,
14. Rynek ziemi rolniczej (9) • wrzesień 2006.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2005 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 827-19-60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
